

ASYA/PASİFİK

ASYA'NIN KADINLARI

Çin, kadının işgücüne katılımı açısından dünyanın önde gelen ülkeleri arasında. Japonya'da sosyal normlar kadınların ekonomiye etkin katılımını engelliyor. Hindistan'ın da bu konuda daha alması gereken çok yol var.

Altay ATLI

Kadınların işgücüne katılımı gerek kalkınmış gerekse kalkınmakta olan ülkeler için ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği açısından hayati önem taşıyor. Özellikle küresel ekonominin krizde olduğu ya da ülkelerin kriz sonrasında yeniden yapılanmanın sancılarını yaşadıkları dönemlerde kadınların işgücüne daha fazla katılarak toplam verimliliği artırmaları bir gereklilik olarak ortaya çıkıyor. Bununla birlikte son dönemlerdeki bazı iyileşmelere rağmen işgücüne kadın katılımı, dünya genelinde erkek katılımının hâlen çok altında. Çalışma yaşındaki erkeklerin yüzde 80'i işgücüne katılırken bu oran kadınlarda sadece yüzde 50.

Bu genel eğilimin yanında kadınların işgücüne katılımlarında bazı ülkelerin diğerlerine göre daha ileride olduğunu ve buralarda kadın-erkek katılımı arasındaki uçurumun daha az olduğunu gözlemliyoruz. Farklı coğrafi bölgeleri esas alarak değerlendirme yapan Dünya Bankası'nın verilerine göre, kadınların işgücüne katılımında en yüksek oran yüzde 63 ile Doğu Asya ve Pasifik bölgesine ait ve bu bölgeyi çok yakın bir oranla Sahra-altı Afrika takip ediyor. Söz konusu oran Kuzey Amerika'da yüzde 57, son yirmi yıl içerisinde en büyük artışı gerçekleştiren Latin Amerika'da yüzde 52, Avrupa'da yüzde 50, düşüş içerisinde Güney Asya'da yüzde 31, son sıradaki Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde ise yüzde 21 seviyesinde.

Ülkelerin sosyo-kültürel özellikleri, gelenekleri, eğitim sistemlerinin yapısı ve kalitesi ile devlet politikaları, kadınların ekonomideki rolü üzerinde belirleyici oluyor. Dolayısıyla ekonomideki kadın-erkek uçurumunun ülkelere göre farklılık göstermesini bu parametreler üzerinden açıklamak mümkün. Son otuz yıl içerisinde yüksek büyüme oranları sergileyerek küresel bir ekonomik güç hâline gelmiş olan Asya coğrafyası ise kadınların işgücüne katılımlarının nasıl şekillendiği ve bu katılımın ekonomiye nasıl bir ivme kazandırdığı konusunda önemli ipuçları sunuyor.

Çin'de kadın katılımı yüksek

Dünya Bankası verileri, Çin'de çalışma yaşındaki kadınların yüzde 64'ünün işgücüne katıldığını gösteriyor. Bu oran, Myanmar (yüzde 86) ve Kamboçya (yüzde 79) gibi diğer bazı Asya ülkelerinden ve yüzde 80'lerin üzerine çıkan Sahra-altı Afrika ülkelerinden düşük olsa da bu ülkelerin emek yoğun ve tarım

sektörü ağırlıklı bir ekonomiye sahip olduğunu hatırlamak ve Çin'in mevcut sanayileşme seviyesinde gerçekleştirdiği bu oranın bir hayli yüksek olduğunu (kıyaslarsak söz konusu oran ABD'de yüzde 57, Almanya'da yüzde 54) belirtmek gerekiyor.

Bu yüksek oranın ardında Çin'in kadın-erkek eşitliğini vurgulayan ve kadınları ekonomik hayata katılıma teşvik eden sosyal normları var. Kızlardan erkeklerle aynı eğitime sahip olmaları, rekabet etmeleri ve iş hayatına başladıklarında da aynı başarıyı elde etmeleri bekleniyor. Bugün birçok Çinli kadın çalışanın tam ücretli doğum izninden feragat edip çalışmaya devam etmesi, erkeklerle aynı profesyonel başarıyı hedefleyen kadınların tercihini ortaya koyuyor. Eğitim sistemi de kız çocuklarını destekleyen bir yapıya sahip; Çin'de ilk ve orta eğitim seviyelerinde erkek ve kız çocuklarının okullaşma oranı birbirine eşit. Diğer yandan devlet de kadınların işgücüne katılımını artırmayı hedefleyen politikaları uyguluyor.

Çin'de kadınların ekonomiye katılımı, karar alıcıların devletin ekonomideki ağırlığını azaltıp özel girişimi güçlendirmeye çalıştıkları bu dönemde önemli bir etki yaratıyor. Çin Kadınlar Federasyonu'nun verilerine göre ülkede 29 milyon kadın girişimci var; bu, toplam girişimci tabanının yüzde 25'ine tekabül ediyor ve kadın girişimcilerin yüzde 41'i kendi işinin sahibi. Kadın girişimciler, Çin ekonomisine önemli derecede katma değer sağlayan konumundalar.

Japonya ve Hindistan geriden geliyor

Kişi başına düşen milli gelir açısından Çin'e nazaran çok daha gelişmiş bir Doğu Asya ülkesine, Japonya'ya geçtiğimiz zaman ise farklı bir manzara ile karşılaşılıyor. Japonya'da çalışma yaşındaki kadınların ancak yüzde 48'i işgücüne katılıyor. Japonya'daki eğitim sistemi kız ve erkek çocuklar arasında fırsat eşitliğini sağlayan, yüksek kaliteli bir yapıya sahip. Ancak Çin'den farklı olarak Japonya'daki sosyal normlar, kadın-erkek eşitliğini ön plana çıkartmak yerine arka plana iten bir özellik taşıyor. Bu durum en fazla ekonomik hayatta belirginlik kazanıyor. Şirketler, erkek çalışan tercih ediyor; çalışma hayatındaki kadınların çoğunluğu çocuk sahibi olduktan sonra yeterli bir destek

mekanizması olmadığı için işi bırakmak zorunda kalıyor, devam edenler ise kendileriyle aynı işi yapan erkeklerle yüzde 40 daha az maaş alıyorlar. Bu arada Japonya'da iş hayatının üst kademelerinde de kadının adı yok. Özel şirketlerde yönetici konumundaki çalışanların yüzde 10'u, CEO'ların ise sadece yüzde 4'ü kadın.

Ekonomisi kronik bir durgunluk içerisinde olan, nüfusu hızla yaşlanan ve kalifiye göçmenlere kapısını kapalı tutan Japonya'nın, ekonomik canlanma

için çok daha etkin ve verimli kadın işgücü katılımına ihtiyacı var.

Asya'nın doğusundan güneyine geçtiğimizde ise kadının rolünün iyice marjinalleştiğini görüyoruz. Hindistan'da kadınların işgücüne katılım oranı sadece yüzde 29 ve bunun da büyük bir kısmı tarım sektöründe ve el ürünleri imalatında yoğunlaşıyor. Eğitimde kız çocuklarının okullaşma oranının erkeklere göre daha düşük olması ekonomiye kadın katılımı açısından büyük bir dezavantaj olmakla birlikte, ülkenin kültürel yapısı

ve sosyal normları da kadının çalışma hayatına erişimini zorlaştırıyor. Çalışan kadınların büyük çoğunluğu da düşük ücretleri, uzun çalışma saatlerini, güvencesiz ve kayıt dışı çalışma ortamlarını kabul etmek zorunda kalıyor.

Hindistan'da hızla gelişen hizmet sektörünün ve özellikle de bilişim teknolojilerinin genç ve eğitilmiş kadınlara yeni iş imkânları yaratacağı ve son on yıldır düşüş içerisinde olan kadın katılım oranını tekrar artıracacağı öngörülebilir. Ancak Hindistan henüz bu aşamaya gelebilmiş değil.

Çin, Japonya ve Hindistan, küresel ekonominin başat aktörleri arasındalar. Her birinin güçlü tarafları ve kırılganlıkları var, ancak hiçbiri nüfusunun yarısını atıl durumda bırakacak lükse sahip değil. Uluslararası Para Fonu (IMF) Direktörü Christine Lagarde'ın güncel bir makalesinde vurguladığı gibi, "Dünyanın büyük bir bölümünde büyüme konusunda belirsizlikler varken, daha fazla kadının işgücüne katılmasını sağlayacak politikalar faydalı olacak. Kadınlar hazırlar, isteklidir ve yetkinler." ■